

ELŐFIZETÉS ÁR
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr
 Hérmontelen levelek
 csak ismert kezektől fo-
 gadtatnak el.
 Kéziratok nem adhatók
 vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilatkozat minden gar-
 mondosor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLENVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETSÉI DÍJ:
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden egyes sor után
 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt díjazású a kör-
 zettel ellátott hirdeté-
 nyekért termékek szerint
 minden 1 centiméter
 után 3 kr számítottak.
 Állandó hirdetéseknek
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetést a „Zemplén”
 nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

16398. 16549. sz. Zemplénavármegye alispánjától.

Körölvények.

Sárosvármegye Szobos község sertésállománya ragadós orbánc miatt, Tapoly-Hermány és Kisfalu községek szarvasmarha-állománya és Kende község sertés-állománya lépfene miatt vesztegár alá vétettek.

16653. sz. Udva községében folyó évi október 25-én egy közép nagyságú, fakószőrű, lehajló szarvu csopók tehén találatott bitangságban s ez Müller Rezső udvai lakos gondozása alatt hagyatott.

16773. Szacsur községben f. évi okt. 14-én 1 darab egy éves fehér szőrű borjú bitangságban felfogatván, az Grünwald Benjámín szacsuri lakos gondozására bízott.

16710. sz. Lelesz község előjárósága által f. évi október hó 21-én egy 2 éves, fehér szőrű, fennálló szarvu ökörítő bitangságba vétetett.

16435. sz. Sárosvármegye Stelbach község szarvasmarha-állománya ragadós tudóvész miatt bizonytalan időre zár alá vétetett.

16651. sz. Zsalobina községében a mult okt. hó 25-én 1 darab fehér és 1 drb szürkés szőrű V. L. F. jegyű ökör vétetett bitangságba.

16302. sz. Szerdi Gáspár nagy-kövesdi lakos kárára folyó évi október 14-én a délutáni órákban a mezőről egy fekete szőrű, 8 éves kanca lova, mindkét hátulsó lábára kesely s homlokán csillaggal, és egy 6 éves, pejszörű, jegytelen herélt lova elveszett.

3967/ki. 88. sz. S.-a.ujhelyi járás főszolgabírájától.

A községi bírának.

Imre János s.-pataki lakos tulajdonát képező két drb. ökör, f. évi október 30-án éjjel, a sáros-pataki alsó határ legelőjéről nyomtalanul eltűnt, Az egyik fehér szőrű, fennálló sárgás szarvu, 4 éves, jobb füle hasított s baloldala bélyeges, a másik fehér szőrű, fennálló szarvu, 4 éves, baloldala bélyeges.

TÁRCA.

Az önfentartásról.*

Szellemi életünket levonva, minden más tekintetben csak oly törvényeknek hódolunk, mint az állatok, s ezért ne vegyük rosz néven, ha rövid időre párhuzamot vonok az embernek némely oly vonásain, melyeket közönségesen állatiaknak nevezünk.

Sajátságos rendje az a természetnek, hogy mennél tökéletesebb valamely lény, annál tovább tart annak fejlődése. Az ilyen, kezdetben nagyon gyámoltalan, az önfentartásra teljesen képtelen és létét egészen szülei ápolásának köszöni; még igen sok alsóbb rendű állat születése első pillanatától fogva önmagára van utalva. Ezek között vannak olyanok is, melyeknél a mai nemzedék soha sem fogja látni ivadékát, valamint az sem fog élvezni sem szülői, sem gyermeki örömeit. Az ilyen sorsnak ismert példájul csak a pillangókat hozom fel, de van számtalan ilyen. Ezeknél a szülők elkövetnek minden tőlük telhetőt ivadé-
 kük jövőjének biztosítására; petéiket oly helyekre rakják, hol a belőlük kibújt ivadék közel találja táplálékát, vagy még ezt is összehordják a szülők az élet nehézségei számára s azután a természet rideg téli leple, a hó az ő szemfedelük is

* Előadás, melylyel a zemplénavármegyei orvos-gyógyász-
 rész egyesület nyilvános ismeretterjesztő előadásainak második
 sorozatát 1888. november 11-én megnyitotta: Dr. Chyzer Kornél.

Ennél fogva felhivatnak a községi bírák, mi-
 szerint a leirt ökröket nyomozzák, s eredmény ese-
 tén ide jelentést tegyenek.

S.-a. Ujhely, 1888. november 11-én.

Urbán Ferenc, tb. főszolgabíró.

23937/88. sz. A zemplénavármegyei k. adófelügyelőségtől.

Körrendelet

valamennyi község előjáróságának, községi és kör-
 jegyzőnek Zemplénavármegye területén

az egyenesadók 1889. évre vonatkozó kivetésének megindítása
 tárgyában.

Az egyenes adók 1889. évi kivetésének alap-
 jául szolgáló előmunkálatok s azok iránti tárgya-
 lások azonnali megindítása és gyors keresztülvitele
 céljából, a munkálatok elkészítésénél szorosan
 szem előtt tartandó határidők kifizésével a nm. m.
 kir. pénzügyminiszterium f. évi október hó 12-én
 60,678. sz. a. kelt magvas rendeletével, az alább
 következő munkaterv megállapításával, a követke-
 zők rendeltettek meg:

A) Az adókötelesek teendői.

1. A közdadók kezeléséről szóló 1883. XLIV.
 t. c. 11. és 12. §§-ában foglalt rendelkezések értel-
 mében az 1887. évben eszközölt házadó kivetés
 ugy a házostály, mint a házbéradókat illetőleg, há-
 rom év, t. i. 1887., 1888. és 1889. évek tartamára
 bírván érvénytelen, azon épületek után, melyeknek
 házbérjövödelme az ezen három évi kivétési idő-
 szakot megelőző évben, vagyis az 1886. évben
 már bevallva lett, ezuttal a házbérjövödelmet
 ujjalag bevallani nem szükséges.

Bevallás tehát csak azon épületekre nézve
 nyújtandó be, melyek a most említett idő óta
 épültek, lakható állapotba helyezettek, s házbér-
 jövödelmük eddig még be nem jelentett.

Kötelesek tehát mindazon háztulajdonosok,
 a kik az említett idő óta építkeztek, épületeiket
 lakható állapotba helyezték és a házbérjövödel-
 met eddig még be nem jelentették, házbérjövödel-
 mi vallomásaikat a törvényes következmények
 terhe alatt benyújtani.

Bevallás tárgyát az összes nyers jövedelem
 képezi, a tulajdonos abból semmi nem levonást
 nem tehet mivel a törvényszerű levonás a kivé-
 tés teljesítő községek által hivatalból eszközöl-
 tik, és pedig bevallandó ugy a tényleg huzott
 jövedelem, mint azon összeg is, melyet az esetleg
 üresen állott épület vagy lakás után huzott volna,

és a következő tavasszal életre ébredt fiatal nem-
 zedéket gyöngéd anyai karok helyett csak az
 enyhe tavaszi napsugár dajkálja. Nincs, aki sze-
 resse őket, aki tanítsa még csak eledelük meg-
 szerzésére is. Első oktatójuk az éhség! s ez min-
 denre képes nagymester.

Csak hogy az önfentartásnak eme kitűnő ta-
 nitója a mi fogalmaink szerint a legundokabb
 önzésre tanít embert, állatot egyaránt. Előtte min-
 den nemesebb érzés ismeretlen; ő a világot csak
 önmaga kielégítésére teremtettnek tekinti.

Nem így tapasztaljuk-e azt az embernél is!
 Önállóságát, az élet szükségleteinek megszerzé-
 sére való képességét megelőző tehetetlen korá-
 ban, már születése után azonnal, mikor még más
 életjelt adni sem tud, sirással, mások nyugtalaní-
 tásával fejezi ki azt, hogy éhes. Később, ha ren-
 des, törvényes uton nem elégítheti ki magát,
 erőszakhoz is nyul és társai, fajrokonai rovására,
 sőt megsemmisítésével is igyekezik a maga szá-
 mára megszerezni azt, mi nélkül magát fel nem
 tarthatja. Nincs a küzdelemnek oly neme, melyre
 ezért képes nem volna.

Az önfentartásra való igyekezetet láthatjuk
 még a növényeknél is, a melyekről általánosan
 az a hit, hogy életök csakis növésben nyilvánul
 és a szellemi képesség azon fokáról, melyet kö-
 zönségesen ösztönnek nevezünk, náluk szó sem
 lehet. Már pedig, ha ösztönnek mondjuk ama
 egészen öntudatosoknak látszó cselekményeket,
 melyeket az állatok bámulatra méltó ügyességgel
 és következetességgel rendszeresen véghez visz-
 nek, dacára annak, hogy egy nagy részük azokat
 sem szüleiktől, sem másoktól soha nem tanulta,

ha az üresen nem állott volna. Azon városokban
 és községekben, melyekben a tényleg bérbeadott
 lakrészek, t. i. szobák és boltok száma legalább
 felét képezi a létező lakrészek összes számának,
 a ki nem bérelt épületek is házbéradó alá vonan-
 dók, a tényleg kibéreltekkel összehasonlítás után
 megbecsült tiszta bérjövödelem alapján (házádo
 törvények és szabályok 34. §) az összehasonlítás,
 illetve becslésre nézve a házádo törvények és
 szabályok 60. §-a irányadó. Az ily községekben
 és városokban tehát a tulajdonos által lakott ház
 vagy házrész azon cimen, hogy bérbeadva nin-
 csen, a házbéradó alól nincsen kivéve.

A bérjövödelem bevallására szolgáló nyom-
 tatványok a községi előjáróságoknál (városi adó-
 hivataloknál) ingyen kaphatók, s az egyes rova-
 toknak a törvények és szabályoknak megfelelő
 pontos és lelkiismeretes kitöltése után ugyanottan
 benyújtandók.

Ezen vallomások benyújtására a folyó 1888.
 év november hó 15—30 közötti időt tűzöm ki.

A házostályadó alá tartozó házak tulajdo-
 nosai kötelesek a házaknak 1886. évben történt
 összeírás óta (1883. XLIV. t. c. 12. §. 1. a.) esz-
 közölt egészen új vagy toldaléképítkezéseket,
 avagy az osztályozásra kiható átalakításokat be-
 jelenteni.

2. A közdadók kezeléséről szóló 1883. XLIV.
 t. c. 12. §§-ában foglalt rendelkezések értelmében
 a III. osztályú keresetadónak az 1887. évben esz-
 közölt kivétele három évre, t. i. 1887., 1888. és
 1889. évek tartamára bírván érvénytelen: magától
 értetik, hogy mindazok, kik az 1887. évben ezen
 adóval megörváltak, újabb vallomást adni nem
 kötelesek, ellenben mindazok, kiknek üzlete vagy
 haszonhajtó foglalkozása ezen három évi kivétési
 időszak alatt keletkezett, kötelesek az erre vonat-
 kozó bejelentést megtenni, illetőleg szabályszerű
 vallomást benyújtani, a mennyiben ezt eddig nem
 tették.

A illető vallomási nyomtatványok a községi
 előjáróságoknál (városi adóhivataloknál) ingyen
 kaphatók, s az előirt rovatoknak pontos és lelki-
 ismeretes kitöltése után ugyanottan benyújtandók.

Ezen vallomásoknak, valamint az 1883.
 XLIV. t. c. 11. §-a értelmében egy év tartamára
 kivetendő IV. osztályú keresetadó, tőkekamat- és
 járadékadó, bányaadó alá eső jövedelem bevallá-
 sára a határidőt 1889. évi január hó 15-éig tűzöm ki.

3. Az 1889. év január 31-éig bevallandók a föld
 és házbirtokot terhelő s kamatokkal együtt

a végből, hogy táplálékhoz jussanak, akkor szól-
 hatunk ilyenről majdnem a növényeknél is. Avagy
 nem ilyen ösztönből hajt-e a sovány futóhomokba
 ültetett nyárfá képzeltetlenül hosszú ostaralaku
 gyökereket, melyek segédelmével a legtávolibb
 pontokon is felkeresi azon kevés táplálékot, mely
 sovány talajában található, míg ha kővér talajba
 ültetjük, gyökerei rendesek, aránytalanul rövid-
 bek maradnak, mert nem kell nekik az önfentartás-
 ért erőlködni és terjeszkedni.

A csak kevesek által megfigyelt s mond-
 hatni még a legműveltebb ember által is figye-
 lemre alig méltatott állatvilágban az önfentartás-
 nak erőszakos s mások megrontásával járó cse-
 lekményei mindennapiak s a minden lépten-nyo-
 mon látható jelenségek közé tartoznak.

A mi világunkban a bűnkrónikák jegyzik
 fel az önfentartásért való küzdelem szomorú tör-
 ténéit, melyeket mindenki enyhébben itél meg,
 mint más büntényt; s azt a tolvajt, ki csak azért
 lopott, hogy maga vagy családja éhen ne haljon,
 mindenki sajnálja, mert érzi, hogy az önfentartás-
 nak végső szüksége vitte rá.

Az ebből származó kihágásokat kevesbiteni,
 ha lehet kiirtani, egy másik önfentartásnak, a tár-
 sadalom önfentartásának nemcsak egyik magasz-
 tos feladata, de talán egyik létkérdése is. Neki
 kell az egyéni önfentartás ösztönét a maga tör-
 vényes határai közé szorítani, de arra a módot
 is megadni az általános műveltség terjesztése és
 különféle emberbaráti és javító intézmények léte-
 sítése által.

Az önfentartási ösztön, melyről eddig szól-
 tam, megvan hát ott is, hol értelemről szó sincs;

Mai számunkhoz egy ív melléklet van csatolva.

bekebelezett adóssági kölcsönök és kamataik. Oly kölcsönökre nézve, melyeket az illető adózófelhatalmazással foglalkozó pénzügyintézetektől vett fel, a vallomás jegyzet rovatában kitüntető azon összeg, mely az eredetileg kölcsönvett s bizonyos évek alatt törlesztendő tőkeösszeg után a kötvényben megállapított kamatláb szerint kamatnyanánt egy évre esik.

Az illető vallomási nyomtatványok a fentebb említett helyeken ingyen kaphatók s a tényleges viszonyoknak megfelelő pontossággal kitöltve a kitűzött határidő alatt annál bizonyosabban benyújtandók, mivel ezen határidő lejáratát után s jelesül február 15-ig érkező vallomások az 1886. évi május hó 3-án kelt és a »Pénzügyi közlöny« 18. számában megjelent 81090. számú magas pénzügyministeri rendelet szerint már csak felebezés útján és azon esetben fognak figyelembe vétetni, ha hitel érdemlőleg igazoltatik, hogy a késedelem elháríthatatlan akadály miatt történt; február 15-ike után benyújtott vallomások pedig semmi körülmények közt sem vétetnek figyelembe.

4. Az 1889. évi február havában tartoznak az 1880. XXVII. t. c. 13. § a 3. pontjában említett véd-, illetve hadmentességi díj kötelesek, kiknek a törvény 2. §-a értelmében hadmentességi díj fizetési kötelezettsége még tart, azon község előjáróságánál (városi adóhivatalnál), hol állandóan tartózkodnak, az e célra szolgáló s ingyen nyerdő nyomtatványon

- a) polgári állásukat;
- b) lakásukat;
- c) azon sorozójárás, illetőleg község nevét, melyben a törvény 1. §-ában felsorolt okok valamelyikéből a hadi (tengerészeti) vagy honvédségbeli szolgálat alól mentesek;
- d) azon évet, melytől fogva a felmentés számítandó, bejelenteni és
- e) a reájuk, esetleg azon családfőre, kinek, családjához tartoznak a megelőző 1888-évből állandó lakhelyükön, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadók összegét hitelesen kimutatni; ezen kívül
- f) azon véd-, illetve díjkötelesek, kiknek hadmentességi díját a törvény 11. §-a értelmében a családfő fizeti, a családfő nevét és megelőző (1888) évi adóját;
- g) azon véd-, illetve díjkötelesek, kiknek hadmentességi díját ugyanazon törvény 11-a §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását bejelenteni.

Ezen adatok bejelentésének elmulasztása az idézett törvény 20. §-a értelmében a kirovandó hadmentességi díj három-egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírságot von maga után.

Ha a munkaadó személyében azon idő alatt, mely a bejelentés beadása és a díj esedékességének napja (az év október hó 1-sője) napja között lefolyt, változás állott be, ezen változást a díjköteles az 1883. IX. t. c. 4. § a 3. pontja értelmében ott, hol az első bejelentést tette, szintén bejelenteni köteles.

Azon díjköteleseknek, kik állandó lakhelyükön kívül másutt adóval megróva nincsenek, megengedtetik, hogy a községi előjáróság (városi adóhivatal) előtt személyesen megjelenven, vallomásukat ugyanott tollba mondhassák.

5. Az 1889. évi március 15-31-ik közötti időben bevallandók a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá eső jövedelmek.

s ha társadalmi intézményeink finomulása, az általános műveltség terjedése, ismereteink s különösen a természettudományiak gyarapodása és mindezek folytán erkölcsünk javulása által tovább nem haladtunk és nem tökéletesedtünk volna, értelmünk dacára mi is talán még csak azon a fokon volnánk, a melyen számos, hogy még ma is találni embereket, kik többnyire csak az eledel szerzése okáért vívott harcok győzelmi jelvényei gyanánt nyomorult viskóik környékét megevett embertársaik koponyáinak vázaival rakják körül.

Nagy különbség van tehát egyrészt az állat és a vadember, másrészt a művelt ember önfentartása között.

A mi önfentartásunknak a társadalom szab korlátokat, megelőlvén egyszersmind kötelességeinket, melyekkel e tekintetben úgy önmagunknak, mint másoknak tartozunk.

Ebbeli kötelességeink annál többet követelnek tőlünk, mennél nagyobb a műveltségünk, mennél nagyobbak természetudományi, illetve egészségügyi ismereteink. De ez utóbbiaknak gyarapodása és a megismert természeti törvények iránti nagyobb engedelmességünk arányosan fokozza azon hasznát is, mely abból úgy önmagunkra, mint családainkra és embertársainkra háramlik. Allításom bebizonyítására nagyon közönséges példát fogok felhozni.

Az emberi betegségek igen nagy része fertőzésen alapszik, vagy hogy jobban megértsenek: ragályos. Hogy ragályos betegségek is vannak, azt minden ember tudja és tudta a legrégebb idők óta, mert a mindennapi tapasztalat tanított meg erre. De a ragályozás okozója és

módja a legujabb időkig ismeretlen volt s ilyen még ma is a nagy közönség legnagyobb része előtt.

Az összetett nagyító üvegek, ugynevezett mikroszkópok és a különféle vizsgálati módszerek tökéletesítése azonban eddig láthatatlan világot tárt fel szemünk előtt és sokféle, képzelhetetlenül parányi élő lényt ismertett meg velünk, melyek a fertőző vagy ragályos betegségek okozói és terjesztői.

Ennek megvilágítására oly betegséget hozok fel, melyről aránylag sokat tudnak.

Hazánk kiválólag mezőgazdasági ország lévén, hol a hasznos házi állatok fontos szerepet játszanak, ki ne hallott volna a szarvasmarha, a juh, vagy a lovak azon betegségéről, melyet vértályognak vagy lépfenének neveznek. Ezen veszélyes betegség ismerete reánk nemcsak mint gazdákra és gazdaszanyokra fontos, de fontos saját egészségünk és életünk érdekében is, mert az állatokról emberre is ragad s ennél mint pokolvar ismeretes. S ne gondolják, hogy csak a legszegényebb, az állatokkal s azok hulladékával közvetlenül érintkező osztály van a ragályozásnak kitéve. A dúsgazdag ember is, ki finom merino juhainak gyapját ujjaiával megérinti, vagy ki elhullott gulyájának szárított bőreit számláltatja a kellő elővigyázat nélkül szintén kaphat pokolvar. De még a parkjában mulatozóra is átviheti a ragályt távoli marhájáról a légy.

Lássuk hát, hogy mi az a mi ragályoz és hogyan ragályoz?

Hogy az állatok lépfenéje az emberre is veszélyes, azt hazánkban talán régebben tudták

B) A községi közegek teendői.

1. Az 1888. év november havában teljesítik az adókötelezettek és az adóárnyak (ide értve az újonnan adókötelezettségbe lépő házakat is) összeírását; kézbesítik a házbérvallomási ivatek s ezeket kitöltés után begyűjtik.

2. Az 1888. december havában: a) kivetik egyénekenként az I. és II. osztályu keresetadó; b) kivetik a házostály adót és házbéradót.

3. Az 1889. évi január havában: a) egyénekenként kivetik a földadót január 25-ig; b) gyűjtik és a kir. adófelügyelőhöz beküldik a bizottsági tárgyalás alá eső III. oszt. keresetadóra és bányaadóra, valamint a tőkekamat és járadékadó, ugy a IV. oszt. keresetadóra vonatkozó bevallásokat; c) az adókövetési lajstromoknak közszemlére kitétele után az általuk kirótt I. és II. oszt. kereseti adót és házádot a községi adókönyvekben beírják; d) gyűjtik az általános jövedelmi pótdó ki-vetésénél tekintetbe veendő adóssági kamatokról szóló bevallásokat s ezeket minden tekintetben pontosan az 1887. évi január hó 28-án 1917. sz. alatt kelt körröndeletem értelmében kezelik.

4. Az 1889. év február havában: a) felveszik a tollba mondott s gyűjtik a benyújtott vallomásokat a hadmentességi díjkötelesektől; b) közszemlére kiteszik a kir. adófelügyelő által a III. oszt. kereseti adóról és bányaadóról készített adó-kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromokat; c) szintén közszemlére kiteszik a kir. adófelügyelő által a IV. oszt. kereseti adóról s a tőkekamat és járadékadóról, valamint az ezen adók után kivetett általános jövedelmi pótdóról szerkesztett kivetési lajstromokat; d) bejegyzik a IV. oszt. kereseti adót, a tőkekamat- és járadékadót a községi adókönyvekbe.

5. Az 1889. év március havában: a) gyűjtik és átadják a kir. adófelügyelőnek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó bevallásokat; b) elkészítik a hadmentességi díjról szóló összeírásilajstromot, kitöltvén annak mindazon rovatát, melyek szükség-gesek arra, hogy az azokban foglalt adatok alapján a kir. adófelügyelő a hadmentességi díjat kiróthassa, és az ekkép elkészített összeírásilajstromot a velük közölt nyilvántartási jegyzékeknek és a változási kimutatásoknak, valamint a díj köteles egyénektől bevett vallomásoknak hozzácsatolása mellett a kir. adófelügyelőnek beküldik. c) kivetik a föld- és házbirtok után járó általános jövedelmi pótdó s az erre vonatkozó lajstromot a föld- és házbirtokot terhelő adóssági kamatokról benyújtott s a fennebb 3) d) alatt hivatkozott körröndelet értelmében kezelt vallomásokkal együtt a kir. adófelügyelőnek beküldik.

6. Az 1889. év április havában: a) a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletektől, esetleg még április havában is érkező vallomásokat a kir. adófelügyelőnek átadják; b) közszemlére kiteszik a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletekre nézve az adófelügyelő által készített adókiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromokat; c) a hónap második felében közszemlére kiteszik a kir. adófelügyelő által érvényesített hadmentességi díjkivetési lajstromot a közzététel megtörténte után a hadmentességi díjat a főkönyvbe és az egyes díjkötelesek könyvecskéibe előírják; d) ezen hónap második felében közszemlére kiteszik a föld- és házbirtok után kivetett általános jövedelmi pótdóról szóló és az adófelügyelő által érvényesített lajstromokat s az adóteteleket a főkönyvbe bejegyzik;

7. Az 1889. év május havában: az adókövető bizottsági tárgyalások befejezte után a bizottsági-lag megállapított adótetelekre vonatkozó lajstromokat az azokban kivetett általános jövedelmi pótdóra való tekintettel újból teszik ki 8 napi közszemlére és ezen határidő letelte után beírják az adóteteleket az adókönyvbe. Ha azonban egy közszemlére nézve a bizottságilag megállapított s a kir. adófelügyelő által számszakilag felülvizsgált adótetelek már május hava előtt is közöltetnek, akkor a bejegyzés már előbb is rögtön eszköz-lendő (1883. LXIV. t. c. 28. §)

8. Az 1889. év július havában: kivetik a fegyveradó s a kir. adófelügyelő érvényesítési záradékával ellátott kivetési lajstromokat, s kézbesítik a fegyveradóra vonatkozó adó ivatek (1883. XXIII. t. c. 18. §)

A kivetett adóknak az adózók adókönyvecskéjébe való bejegyzése iránti eljárást (hadmentességi díj kivételével, melyre nézve fentebb tétetett intézkedés) az alább (III. és IV. pontban) foglaltak szabályozzák.

(Vége köv.)
S.-a.-Ujhelyt, 1888. okt. 26.

Becske,
kir. adófelügyelő.

Vármegyei szabályrendelet
az utakról és uti személyzetről.*
I. FEJEZET.
Királyi államépítészeti hivatal.

1. §. A kir. államépítészeti hivatal főnöke szakelőadója a közig. bizottságnak és hivatalánál fogva tagja a törvényhatósági bizottságnak.

2. §. Mint a törvényhatóság szakközege a kir. államépítészeti hivatal a törvényhatósági közgyűléstől, közigazgatási bizottságtól, a főispántól és alispántól veszi utasításait és rendeleteit. Mint a szolgabírói hivatal műszaki tanácsadója, annak megkereséseit teljesíti.

3. §. A kir. államépítészeti hivatal részére 1200 ft évi uti, 150 ft irtóki és 60 ft irodai általány állapítottatik meg; ezen általányért köteles a kir. államépítészeti hivatal minden a vmegyét érdeklő ügyben, a mely hatáskörébe vág és a melyben eljár, illetőleg intézkedik, az irodai teendőket saját hatáskörében teljesíteni; köteles továbbá a következő ügyekben külön díj nélkül gyorsan és pontosan hivatalból eljárni:

a) A törvényhatósági közgyűlés, a közigazgatási bizottság és az alispán által a vármegyei utak és műtárgyak érdekében kiküldetéseknél, illetőleg a főszolgabíró megkeresésénél;

b) az utak és műtárgyak érdekében hivatalból szükséges eljárásoknál;

c) a vármegyei törvényhatósága által elrendelt (vicinális) utak építése tárgyában hozzájárulási tárgyalásoknál;

d) a törvényhatóság tulajdonához tartozó mindennemű épületek érdekében eljárásoknál;

e) minden egyéb oly ügyekben, a melyekben felsőbb rendelet folytán a vármegye érdekeit műszaki tekintetből képviselni kell.

Magánosok és községek magánérdekei szempontjából eljáró küldöttségek és hatóságok eljárásánál való közreműködés alkalmával a királyi államépítészeti hivatal mint szakértő közeg az

*) Jóváhagyást nyert 45710/88. számú m. kir. közm. és közlek. ministeri záradékkal. Szerk.

már, mint nyugaton, de a veszedelem mibenlétének felfedezését a nyugatnak köszönjük.

Ugyanis 1850-ben fedezte fel a francia *Davaine* s vele egyidejűleg a német *Pollender*, hogy a lépfenés állatok vérében apró, fonal vagy pálcika alaku testecskék találhatók, melyek ezen betegségre jellemzők, szaporodni is képesek s ha más állatba jutnak, azt lépfenével, az embert pedig pokolvarral fertőzik. Ezek a vérben uszkáló pálcikák oly aprók, hogy számuk egyetlenegy csepp vérben tíz millióra tehető s ragályozó természetűek oly nagy, hogy ha egy ily beteg vércseppet egy millió csepp egészséges vérral higitjuk is, az így higitott mérgező vért mártott tűvel való megszáras még mindig beoltja a lépfenét az egészséges állatba.

Tisztelt hallgatóm közlöm a hölgyek ezt könynyebben fogják elhinni, mint az urak, mert a hölgyek ismerik az ilyen, erjesztő hatással bíró tárgyak természetét és tudják, hogy mily kevés élesztő kell a tészta, hogy az egészen megváltozzék, s hogy egy morzsa kenyér is elégséges arra, miszerint egy hordó mézet savanyu erjedésbe hozzon.

Másrészt szellemi életünk is bir ily erjesztőkkel; ilyen a bátorság, a félelem, a boldogság, melyről Petőfink oly szépen mondja, hogy »oly büvszer, miből essék csak egy csepp beléje, egy tenyer megédesül.«

De hagyjuk el a szépet s térjünk vissza a hasznoshoz és szükségeshez.

A szakférfiak, kik a lépene pálcikáinak felfedezése után sok más betegségnél is fedeztek fel hasonló, a különféle betegségekre jellegzetes

Folytatás a mellékleten

illető kérv
tárból elő
látandó el.
4. §.
évenként a
alább azo
utimunka
elterítése
gálásának
hogy az
sitették k
ból beuta
tekről, in
kint a vá
jelentést
5. §.
megyei s
leg a jöv
írások al
előzőleg,
vezetett
6.
akadályo
dó vála
ken jela
ben, a
nyújtani
7.
célszerű
felsőbb
végett
8.
jó karb
tozván,
tőleg ir
luk a v
9.
biztos
minder
nőségb
Netalá
hívja,
bizotts
leszolg
az utb
gálja.
valam
s azt
alispá
hol e
köziga
ad és
gal n
főszolg
rendel
kimut
hossz
a köz
térké
hany
játso
keres
zotts

illető kérvényező terhére a vármegyei uti pénztárból előlegezendő rendes fuvar- és napidíjjal látandó el.

4. §. A kir. államépítészeti hivatal köteles évenként annyiszor a mennyiszor szükséges, legalább azonban kétszer, tavaszkor és őszi az utimunka leszolgáltatásának, illetőleg a fedanyag elterítése ellenőrzésének s a műtárgyak megvizsgálásának érdekében a végből, hogy meggyőződjék, hogy az uti biztosok és utkaparók miként teljesítették kötelezéseiket: a megyei utakat hivatalból beutazni s ennek megtörténtéről, az észleltekről, intézkedéseiről s azok eredményéről évenként a vármegyének és közigazgatási bizottságnak jelentést terjeszt elő.

5. §. A kir. államépítészeti hivatal a vármegyei szeptemberi rendes közgyűlést megelőzőleg a jövő évi uti költségvetést a közmunka összeírások alapján pedig a decemberi közgyűlést megelőzőleg, a jövő évi közmunka beosztásáról a tervezetet az alispánnak bemutatni köteles.

6. §. A kir. államépítészeti hivatal főnöke akadályoztatása esetén helyettese köteles az állandó választmányokban és vármegyei közgyűléseken jelenlenni és a szakmájához tartozó ügyekben, a hozzáintézt kérdésekre felvilágosítást nyújtani.

7. §. A vármegyei és vicinális utvonalak célszerű kiépítésére, a szükséghez képest, vagy felsőbb rendeltetve tervet készít s azt jóváhagyás végett a törvényhatóságnak bemutatja.

8. §. Az utak és műtárgyak kiépítése és jó karban tartása legfőbb kötelességei közé tartozván, e végből a járási főszolgabíróval egyetértőleg intézkedik a vármegyei utbiztosokkal, általában a vmegyei utkaparókkal.

9. §. A fedanyagok a főszolgabíró és utbiztos általi átvételénél lehetőleg jelen van, és minden esetre felügyel, hogy a fedanyag jó minőségben s a kiszabott mérvben kihordassék. Netalán hiányokra a főszolgabíró figyelmét felhívja, s szükség esetén azokról a közigazgatási bizottságnak jelentést tenni köteles.

10. §. A vármegyei és községi közmunka leszolgáltatásáról s miként történt felhasználásáról az utbiztos által vezetett számadásokat, felülvizsgálja.

11. §. A vármegyei utak és műtárgyakról, valamint az utfentartási eszközökről leltárt vezet, s azt évenként megújítván, betekintés végett az alispánnak január havában bemutatja.

12. §. A fedanyagot szolgáltató bányák, hol és mibenlétéről évenként február havában a közigazgatási bizottságnak és alispánnak jelentést ad és a mely utakra a járás elegendő fedanyaggal nem rendelkezik: annak beszerzése iránt a főszolgabíróval egyetértőleg tervet nyújt be.

13. §. A vármegyei utak és törvényhatósági rendelet folytán épült vicinális utakról rendszeres kimutatást szerkeszt. Azokat névszerint és azok hosszát leltározza és a leltárt évenként kiigazítva a közig. bizottságnak bemutatja. A vmegyei utakról térképet készít és azt az alispánnak bemutatja.

14. §. A közmunka leszolgáltatása körül hanyag és a közmunkát nem teljesítővel összejárású utbiztos elleni eljárásra a főszolgabíró megkeresi és erről az alispánnak és közigazgatási bizottságnak haladéknél jelentést tenni köteles.

(Folyt. köv.)

Az „amerikai kérdés“-hez.

— Két cikk. —
II.

Terjeszkedjék ki a nevelés jobban a hazaszeretet fejlesztésére és ápolására, bizonyosan dugába dől a kivándorlásra csábító számítása. Mert bizony a kivándorlási láznak értelmi okozója a lelketlen kufárok nyereszkedési vágya, kik az *itthonban* mézes-mázos beszédekkel csábítják ki a népet, hogy majd *otthon*, mint a fejős tehénből a tejet, belőlök a hasznot vonják ki. Már csak nem fogja senki sem elhinni, hogy az amerikai yankee jobban szereti a magyar embert, mint saját fajrokonát!

Én hazánk keresetforrásának illusztrálására így adnám elő a példát: Aporkán hosszú nyári napokon a napi-bér 70 kr., rövidebben 50 kr., tehát középszámmal egész éven át, beleszámítva a szünetelési eshetőségeket is, a napi-bér 60 kr. és így: $313 \times 60 = 18780$ ft 80 kr. Vanczák évi keresete. Ha Vanczák megelégedésre van szoktatva és fejében nem kavarog a kivándorlás gondolata, akkor nem csak Aporkán, de ez olcsóságban Bugaczon is megélhet, természetesen fácsnyepcsenyét ebből nem ehetik, mert csak addig szabad nyujtozkodnia, a meddig a takarója ér. Igaz ugyan, hogy Amerikában folytonos munka mellett (ha van) többet kereshet, de kérem az „Amerikai nemzet“ olvasni, abból lehet hazánkfainak ottani nyomoruságára következtetni. Hány ezer meg ezer ember vész el az éhség következtében! Hányan bennulnak meg a gyárakban! Hány lesz nyomorékká a bányákban!

Hidje el minden jó hazafi s közöttük Sz. K. ur is, ha pórnépünk hazánkban oly erősen akarna dolgozni, mint a hogyan Amerikában kénytelen: bizonyára feljebb menne a napi-bér is és beálna a lehetőség megta- karítani egy kis összeget.

Aztán meg azt sem szabad elfelejteni, hogy Amerikában 180 dollár annyi, mint nálunk 180 ft, pedig ritka ember takaríthat meg már *munka mellett* is ily összeget, mert nem kötnék mindenki orrára $1\frac{1}{2}$ dollár napi fizetést, ott sem seprük áll a pénz az utcán; gyakran 50 centiért kell marhamódra dolgozni 1 dollár pedig a legsugoribb kiadás egy napra. Quid tunc? Honnan tudja ilyenkor a munkás a többletet fedezni? Pedig az sem ritka eset, hogy a szezonhoz kötött munka *8 hónapig is szünetel*, hát akkor miből él a szegény idegen, hacsak nem lop vagy koldul. Magyarországon még soha egyetlen egy étvágygyal bíró munkaszerető ember sem halt meg éhen, míg Amerikában ez napirónd lenni dolog.

Egy ökör ősszel hullott el lépfenében. Húsát megették azonnal s két ember nyomban kapott pokolvarrt. Az ökör bőrt tavaszkor tóba áztatták és lószerszámnak dolgozták fel. A szíjgyártó pokolvarrt kapott. A két ló, miután a gyártó pokolvarrt kapott, 48 óra alatt lépfenében hullott el; s azon juhok közül, melyeket négy hét múlva a bőrátítás után ugyanazon tóban fűrésztettek, néhány nap múlva 20 darab esett el lépfenében.

De a legnagyobb veszedelem onnan származik, hogy még a föld sem öli meg a lépfene bacillust s abban éveken át megtartja fertőző tehetségét s különösen a buja, televény föld, olyan hetségét s különösen a buja, televény föld, olyan mint nálunk a bodrogközi, az, melyben ezen bakterium szeret tenyészni. Lépfenében elhullott s nem elég mélyen elásott állatok hulláiból a bacillust a giliszták felhozhatják a földszinére.

Ember és állat egyaránt eledellel is ragályozhatja magát, de különösen az által, ha véletlenül lehorzolt bőre, melyről tudomása sincsen, ily fertőző anyaggal érintkezésbe jó.

Igy fertőzik magokat azok, kik a beteg állatokkal, azok bőrrel, szőrrel, gypjával érintkeznek. Ezért fordul elő a pokolvar leggyakrabban juhászoknál, mészárosoknál, timároknál, borb keresskedőknél, gazdáknál, továbbá lószőr- és gypju-gyárak munkásainál.

Az elmondottak után mindenki be fogja látni, hogy állataink eme betegsége mily veszélyt rejt mindnyájunkra s hogy ennek megakadályozására önmagunknak is meg kell tennünk minden lehetőt a lépfene bacillus kiküszöbölésére és a hol

Mindent összegezve: Amerika ma már nem a régi boldogító világrész. A ki visszajött onnan sem vágyakozik vissza, de nem a kontinentális természetből kifolyólag, hanem ezért, mert visszaemlékezik az ott eltöltött keserű napokra. Sokan szeretnének visszajönni, de vagy költségük nincsen, vagy restellik az üres zsebekkel való hazatérést. Sokan hazulról küldetnek, vagy kölcsönöznek pénzt az uti költségre. Ezért kárhóztatom az Amerikába való kivándorlást. Mivel pedig a fiatalok — leginkább hadkötelesek — kiszöknek és mint nyomorultak jönnek vissza, helyeslem is az államnak gátló intézkedéseit. Hiszen az utlevéllel bírókat szabadon eresztik. Mind-ezen s hasonló egyéb okoknál fogva ellenzem Sz. K. urnak véleményét s úgy hiszem, soraim elolvasása után ő maga is igazat fog adni nekem.

Ami cikkének utolsó részét illeti, én is vele tartok. Bővíteni kell a jövedelmi forrást. Adjon az állam alattvalójának, hogy ő viszont adhasson neki. Erre csakugyan az ipar legalkalmasabb. Hja! de a gyáripár országában e népnek neveltnék kell lenni s mielőtt hazánk iparos orszaggá válnék, a kiskorúakat kell erre nevelni. A nevelés pedig az iskolából jön. Az állam vegye át az iskolákat, dotálja rendszeresen a tanítókat s követelje ennek fejében tőle, hogy a népet megelégedésre szoktassa és hazaszeretetre nevelje. Kötelező tantárgyként kell behozni az iparra előkészítő alapismereteket. Az állam alapítson iparte- lepeket, gyárakat. Édes hazánk kedvező geografiái fekvése következtében iparyártmányaik a keleten is kelendők lesznek s az állam és a nép anyagilag gazdagodván, nem lesz szükség a kivándorlásra!

Fischer Ármin.

Vármegyei ügyek.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága f. hó 14-én ülést tartott főispán ömeltóságának elnökléte alatt. A napirend megkezdése előtt főispán meleg rokonérzéssel emlékezett meg néh. Éva Andrásról, ugy is mint e bizottság halottjáról, s a vármegyei közélet terén gyűjtött sok és nagy érdemeit méltatván, indítványozta: hogy néh. Éva Andrást emlékének jegyzőkönyvileg leendő megörökítése végett a vármegye bizottsága e helyről megkeressék — mely indítvány helyeslőleg fogadtatván: olvastatott a vármegye alispánjának okt. havi jelentése, mely szintén részvételjes sorokban emlékezett meg néh. Éva Andrást elhunytáról. — Ajelentésnek további részletéből örömmel értesültünk, hogy vármegyénk területén zugiskolák nem találtattak. Az Amerikába való kivándorlás két alsó járásunkban szünetelt. Kivándorolt okt. hóban a vármegyéből 37, visszajött 25 egyén. Az alispáni jelentés tudomásulvétele után főispán reflektált a Csaszlószy-féle esetre, mely a huszofogyasztó közönséget teljesen érthető s figyelmet

csak lehet, gyökeres megsemmisítésére úgy magunk, mint jószágunk érdekében, mit csakis az ilyen elhullott állatnak szőröstül-bőröstül való el-takarításával s ha lehet megégetésével érhetünk el.

Képzeltük ezek után, hogy mennyire terjesztik ilyen veszélyes nyavalyát azok, kik orvoslás okáért az ilyen beteg állatból vért bocsátatnak, mely eljárás különben sem használ és a bajt még tovább terjeszti.

Ezen ismereteken alapszik a legújabb, még csak most életbe lépendő állategészségügyi törvényünk ama igen helyes intézkedése, mely szerint lépfenében szenvedő állaton eret vágni szigoruan tiltva van.

Hogy tudatlan, vagy lelkiismeretlen gazdák, kik az így megbetegedett állaton, hogy kárak kisebb legyen, olcsóbb áron töltsék; hogy szivtelen kufárok, kik ilyen marhat számunkra ki-mérnek, ily állatnak a bőrt és szőrt tovább adják, mely bűnös támadást intéznek életünk, egészségünk ellen, azt könnyű belátni, miből azonban önként folyik azon önmagunk, családunk és a társadalom fentartása iránti kötelességünk, hogy ha ilyesmi tudomásunkra jut, azt félreértett irtalomból ne palástoljuk, hanem igyekezzünk azt a megérdemelt módon megtoroltatni.

Ime, ezen egy, általánosan ismert példával beavattam Önöket azon új tudományak, a bakteriológiának elemeibe és titkaiba, mely tan hitvatva van kis részben a betegségek ésszerű gyógyításának és igen nagy részben a betegségek megakadályozásának új irányt adni s úgy egyéni

s azokat tovább terjeszteni képes apró testecskéket, azokat görög eredetű szóval bakteriumoknak nevezték el, ami annyit jelent: botocska vagy pálcika.

S ez az általános elnevezés rajtok maradt azután is, mikor gömbölyűeket s egyéb alakukat is fedeztek fel, mint közéletünkben a tiz krajcáron a hatos.

Ezentul a pálcika alaku bakteriumok már latin nevet kaptak. Így lett belőlük bacillus, ami szintén pálcikát jelent.

Ezeket azért szükséges tudnunk, mert járványok esetén nincs nap, hol a lapok bakteriumokról és bacillusokról híreket ne hoznának.

A lépfene bacillusának, melyet a legrégebben ismerünk, melyet a legbehatóbban tanulmányoztak s mely valamennyi bakterium közt talán a legnagyobb, természetét és szaporodása oly annyira és biztosan ismert, hogy ahhoz semmi kétség nem fér; s azért míg egyrészt nagyon alkalmas arra, hogy például felhozzam, másrészt ha figyelni fognak, annak gyakorlati hasznát is veendik.

A lépfene bacillus rendkívül szívós életű. Lépfenés vérnek egy cseppje kiszáradva még hónapok, sőt évek múlva is megtartja ragályozó természetét. Felfedezője Davaine sokféle kísérletei közben arról is meggyőződött, hogy kiszáradt volt a lépfenét egészséges állatba beoltani.

A következő poroszországi eset pedig legvilágosabb bizonyítéka a lépfene-ragály veszélyességének.

érdemlő okokból folytonos nyugtalanságban tartja. Egyszersmind ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy e botrányos ügyben az annak felülbizsgálására hivatott hatóság a törvény egész szigorúságát fogja alkalmazásba venni.

Payssoss Andor árvaszéki elnök jelentése szerint beérkezett a múlt hónap folyamán 2364 db. hátrálékban maradt okt. 30-án 1253 db. E jelentés tárgyalása során utasították a járási főszolgabírák, hogy a legközelebb egybehívandó skontális szék elé ne csak a folyó évi ügyforgalmat, hanem annak a legutóbbi múlt négy évhez viszonyított arányát is mutassák be; továbbá körrendeletileg utasítva, illetve kitanítva lettek a községi és körjegyzők a haláleset felvétel- s leltározásnál követett, ugyiszintén a gyámügyi törvény 31. és 32. §-aiba ütköző szabálytalanságok megelőzésére, illetve a hagyatéki ügyekben követendő eljárásnak törvény szerint való foganatosítására.

Dr. Chyzer K. főorvos közegészségügyi jelentése szerint vármegyénk egész területe járványmentes. Felvidékünkön a vérhas és veres himlőzés teljesen megszűnt. A difteritiznek Petrahón 3. Varannón 5 esete fordult elő. Kladzánban egy embert állítólag veszett kutya marta meg. Az egyén orvosi felügyelet alatt áll, 12 gyanús kutya pedig kiirtatott. A kuruzslásnak egy esete fordult elő. Az első magyar gácsországi vasutnak 182. számú őrházában fekvő beteget egy javas asszony körisbogar kivonattal megérett. Orvosi közbenjárás a szenvedőt megmentette, a kuruzsló asszony 30 ft pénzbüntetéssel fenytettett Nagy megnyugvásunkra szolgált hallani, hogy az ujhelyi járásban 163 egyén lett megvizsgálva trakóma (egyiptomi szembetegség) gyanúja miatt. Ezek közül csak 4 beteg találtatott, ezek is Galiciából való vasuti munkások. Varannón 260 iskolás gyermek között szembeteget nem találtak. A gálszécsi elemi iskolákban 42 gyermek szeme kötőhártya-gyulladásban szenved, mely szembetegség azonban aggodalomra okot nem szolgáltat.

Hlavathy József, kir. ügyész jelentéséből kiemeljük, hogy a rablétszám 227. A kerületi börtön lakosságának egészségi állapota kielégítő. Kir. ügyész előterjesztése alapján a járási főszolgabírák általánosságban, a homonnai, szinai és sztropkai j. fősz. bírái pedig különösen is utasítva lettek, hogy tüzesetek alkalmazásával a hozzájuk beérkezett tényvázlatok alapján időhaladék nélkül helyszíni rendőri nyomozatokat teljesítsenek s ez iratokat kellő időben a kir. jbiróságokhoz eljuttassák.

Nemes Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő jelentéséből megértettük, hogy a zugtanítókra, nemkülönben a zugiskolák fentartóira kirótt bírság-pénzek, melyek a tanfelügyelőség által pontosan előírtak s nyilvántartatnak, már nagyrészt befizettek s rendeltetésük helyére elszállítottak. A s.-a-ujhelyi aut. orth. szefárd izr. hitközség külön iskolát rendezett be, mely azonban nem felel meg a közkívánalomnak. A tapasztalt hiányok megszüntetésére iskolafentartó hitközség azzal a megjegyzéssel lett utasítva, hogy nem téves esetében megnyitott iskolája be fog zárni. Szak-előadó bemutatott még több rendbeli felfolyamodást, melyben zugtanítók és hitközségek a rájuk kirótt bírság elengedését kérik. Kérelmükkel elutasítottak.

Hösch Dező kir. mérnök a várm. államépítészeti hivatal ügykörébe tartozó dolgok mibenállásáról tett nagy részletességgel kidolgozott jelentést, mely szerint: a gesztelyi Hernád-híd építése pár nap múlva befejezést nyer s e hónap végső napjaiban már átadható lesz a közfoga-

őnfentartásunknak mint szeretett családaink és az egész társadalom fentartásának újabb és világosabb módjait kijelölni; mert mellesleg legyen mondva, nemcsak a lépfenét és pokolvarat okozó bakteriumot ismerjük már mai nap, de ismerjük a diphterit, typhus, a vérhas, a vörheny, az orbánc, az ugynevezett rostonyás tüdőgyulladás, az emberiséget tizedelő gümőkór, a cholera, a sebfertőzés s még több más fertőző betegség okozóit vagyis bakteriumait.

Igaz ugyan hogy a védekezés ellenök igen nehéz, mert rendkívüli parányiságuknál fogva láthatatlanok és soha sem gyaníthatjuk, hogy mily uton jutnak belénk; de bizonyos fokig védelemzhetjük magunkat ellenök mégis csak fokozott általános tisztaság által is; de nem csak saját magunk tisztaságával, melyre az ily előadásokra eljáró művelt osztályt már különben sem kell figyelmeztetni, de másoknak, különösen a szegényebb osztálynak oda való nevelése és szorítása által.

Sajátságos láncolat az, mely az egy községben, egy társadalomban élő egyének közt létezik.

Ezen láncból, melynek minden ember egy egy szemét képezi, semmi módon nem szakíthatja ki magát senki. Bár mennyire elkülönítve éljen is valaki, a községnek bármely, tőle legtávolibb lakosát érő fertőző betegség nagy veszélyt rejt méhében reá nézve is.

Hát az a levélhordó, kinek gyereke diphteritisben fekszik s ki nagy örömhirt hoz a családnak, azzal együtt nem hozhatja-e be az öldöklő

lomnak. A vármegyei úthálózatra közmunka erővel kiszállított fedőanyag eddig négy járás területén, u. m. a tokaji, nagy-mihályi, szinai és homonnai járásokban lett felülvizsgálva. E közmunka szolgálmányok teljesítése legszebb eredményt mutat föl a homonnai járásban, hol a hiány csak 2 1/2 %; a szinai járásban 5 %, a tokaji és n.-mihályi járásokban 25—26 %. A többi hat járás területén az országos közmunka tartozás leróvá-sának felülvizsgálata folyamatban van. Főispán ömeltősága a vármegyénk végösszában futó vasutvonalon lerakott második vágányhoz felhasznált földterületek birtokosainak kártalanítása érdekében figyelmeztetett a vasutépítő vállalkozások fizetési mulasztásaira. (E tárgyról lapunknak ez évi 45-ik számában foglaltatott felszólalás Szerk.) Az érdekeltég jogos igényeinek kielégítése végett, a m. kir. közm. és közl. miniteriumhoz oly végből, hogy a kisajátítási kártalanítást haladék nélkül teljesíttesse — felterjesztés intéztetett. Kuriózum gyanánt s az olomlábakon járó kir. taviró szolgálat jellemzésül felemlítjük a következő esetet. Alispánunk a múlt héten sürgőnyt küldött főispán ömeltőságának Ujhelyből Kelecsenybe. Az Ujhelyben d. e. 9 óra 50 pkor feladott sürgöny N.-Mihályból Ujporba érkezett este 8 óra 20 perckor, innen küldönccel továbbítván rendeltetési helyére jutott másnap d. e. 9 után. Tehát óránként valamivel csendesebben mint egy kilométernyi sebességgel haladott. E csigabiga-gyorsaság okainak megvizsgálására a kassai pósta- és taviró igazgatóság felkérte. — Élénk vitára és hosszas tárgyalásra szolgáltatott alkalmat **Végh Bertalan** s. pataki lakos és társainak felebbezése. A dolog előzménye röviden előadva ez: Hg Windisgrätz Lajosnak halászhomoki uradalma a Füzessér-patak néhai medrének felhasználásával belvízlevezető csatornázást akar foganatosítani. Az V. kerületi kir. kulturmérnöki hivatal szakvéleménye és a vízjogi törvénynek közgazdasági érdekeket hangsúlyozó §-ai alapján e talajjavítási munkát foganatba vétele alispáni határozattal megengedtetett. Tiszti főügyész jogi véleményének és a felebbezők panaszának meghallgatása után a vízjogi törvény 161. §-ára és a vonatkozó ministeri körrendelet 51. §-ára való tekintettel **póttárgyalás** rendeltetett, oly végből, hogy a hercegi uradalomnak a Füzessér medréhez való szolgalmi jogosultsága megvitás és elbírálás tárgyává tétessék.

Becske Bálint adófelügyelő jelentése szerint: „az egyenes adó befizetésének, ha nem is valami kitünő, de mégis elfogadható eredménye volt.“ Befizettetett 143,596 ft 42 1/2 kr., a múlt év okt. havához mérten most több 387 ft 93 krral. Hadmentességi díj: 9214 ft 30 1/2 kr., mostan több 201 ft 39 krral. A gálszécsi j. főszolgabírája részéről és a visnyói közs. bíró nevében újabb panasz emeltetett a n.-mihályi kir. adóhivatal pénztárnoka ellen, aki a község egyenértéki adójára beszolgáltatott pénzüsszeget régebbi költségterítmények címen nyugtatta s naplózta el. Panaszos előterjesztés áttétetett a kassai kir. pénzügyigazgatósághoz.

Végül felemlítjük, hogy Szakáll István, Szabó János, Györy Ferenc, Ignác Péter és Horváth Pál hadköteles egyéneknek a tényleges szolgálat alól való felmentés, — illetve kivételes nősülési engedelm elnyerése végett benyújtott folyamodásaik kedvező elintéztést nyertek.

Az ülésnek rövid megszakitással d. u. 4 órakor főispán éltetésével lett vége.

A katonai és népfelkelési nyilvántartás megkönyítése végett a kultuszminister, a honvédelmi miniszter kívánságára, elrendelte hogy az anya-

halál csiráját is, mely harmadnapra megfosztja a családot legnagyobb kincsétől, egyetlen gyermekétől és reménytelen sivárrá teszi életét öntudatlanul örökre!

Az a pap, ki az ég megnyugtató malasztját vitte a typhusban haldokló kunyhójába, a következő órában az ur oltáránál egymásnak örök hűséget esküvő legboldogabb pár embert dönthet öntudatlanul a legnagyobb szerencsétlenségbe, átvívén azt a haldokló szegényt megölő bakteriumot a dugszad s a nyomort csak regényből ismerő menyasszonyra!

Az a szülész, kinek férje otthon jelentéktelen orbáncban szenved, a következő órában, midőn ápolja férjének leghőbb vágyának teljesültét örömmel jelenti, hogy örököse, fia született, elhintette egyuttal házában a gyermekágyi láz pusztító magvát, mely harmadnapra árvává teszi a boldogtalan ujszülöttet s egy családot semmisít meg örökre.

Az a szegény koldus, kinek nyomorát a kegyes jöltévő gazdag urinó személyesen akarja enyhíteni, mert nemes lelke jótékonyaság gyakorlásában leli legnagyobb örömét, megfertőzi őt a szomszéd házból hozott hólyagos himlővel, mely megfosztja jöltévőjét anyagi szépségétől és legnagyobb kincsétől szeme világtól. Pedig a szegény koldus csak halát érez szívében és öntudatlanul lett okozója a borzasztó szerencsétlenségnek.

Azok a jótékony hölgyek, kik nagy csata után hirtelen fehéreneműt szednek össze a sebe-

könyvvezető lelkészek minden oly férfinak halál- esetét, ki még életének 42-ik évét be nem töltötte, a születési anyakönyv megfelelő rovatába vagy az észrevételek rovatába írja be. Ha a férfi ott halt meg a hol született, akkor halála a halottak anyakönyvébe való feljegyzéssel egyidejűleg irandó be, ha pedig nem születési helyén halt meg, akkor az anyakönyvvezető lelkész köteles a halottlevelet 8 nap alatt a születési anyakönyv vezetőjének feljegyzés végett megküldeni.

A negyedik korosztály. A honvédelmi miniszter, tekintettel az idej ujoncállítás kedvezőtlen eredményére elrendelte, hogy addig is, míg az 1886-ik évben született hadkötelesekből álló 4-ik korosztálynak egyik vagy másik sorozó járásban az ujoncállításra kivételesen megengedhető felhívása iránt véglegesen intézkedés történnék, az 1886. évben született hadkötelesekből álló negyedik korosztály kivétel nélkül az összes sorozó járásokban felhívassék.

Hirek a nagyvilágból.

IX. Keresztély, dán király most ünnepelte trónralépésének 25 éves jubileumát. Uralkodóságának kezdete nem volt szerencsés. Az osztrákok és németek elvették tőle Schleswig-Holsteint. Azonban mint magán ember, mint apa, Keresztély egyike a szerencse kegyeltjeinek. Legidősb fiának jut majd Dánia. **Györgyöt** megtette görög királynak. **Valdemár** hg. bolgár fejedelem lehetett volna. De szerencsés volt leányaival is, kik Európaszerte híres szépségek. **Dagmár** hgnő a cárok trónján ül, **Alexandra** pedig az angoltrónörökös neje. **I. Ferenc József** király öfelségét a dán királyi család ünnepén **Vilmos** főhg. képviselte.

Miksa bajor hg. királynék édes atyja f. hó 15-én hajnalban elhunyt. Miksa hg. és neje ez évben ünnepelték házasságuk 60-ik évfordulóját.

A cári család sebei. Végre kiszivárgott a dolog, mit gondosan duggattak, hogy t. i. a cári családnak mindazon tagjai, akik a borkii katasztrófába jutottak, egytől egyig megsebesültek. A cár jobb lába combján szenvedett jelentékeny zuzódásokat. A cárné jobb kezén sérült meg és sok vért vesztett. Xénia nagyhgnő háromnegyed hüvelyk hoszu vágott sebet kapott.

Boulanger tábornok ellen felesége valópórt indított.

Az amerikai Egyesült Államok új elnöke programjába felvette az Amerikába való kívándorlás korlátozásának a kérdését is.

Hirek az országból.

Öfelsége a király IX. Keresztély dán királyt a 75. gyalogezred tulajdonosává, **III. Oszkár Frigyes** svéd-norvég királyt pedig a 10. gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

Dr. Schusztér Konstantin, volt kassai, jelenleg váci püspök, **Öfelsége** által a vaskoronarend nagykeresztjével lett kitüntetve.

Az országgyűlés többsége a regále megváltására vonatkozó törvényjavaslatot általánosságban elfogadta a részletes tárgyalás alapjául.

Bányászereztlenség címén lapunk mult számában említettük, hogy a salgó tarjáni közsé- bányának egyik tárnájába beszakadt vízárdat az ottan dolgozó 300 munkás közül 20 embert odafojtott. A bánya önfeláldozó gondnokának s a bányászok egy lelkes kis csapatának ismételt kísérletek után még sikerült 64 órai munka után a halál tor- kába jutott szerencsétleneket az élet számára meg- menteni.

sültek bekötözésére, távolról sem sejtik, hogy buz- góságukkal mily rettentő veszélyt okoznak, ha oly házból is fogadtak elvászmat, hol fertőző be- teg van; mert nem csak egy sebesült ölte meg a fehérenemű által okozott ugynevezett kór- házi üszökkal, de sok fiatal életet oltottak ki, melyet a golyó megkimélt s mind ezen szerencsét- lenséget ott tették, a hol csak segíteni akartak. Ilyet megakadályozandók nem használunk többé tépést, hanem tisztított és fertőtlenített gyapotot.

Az az orvos is, ki elég könnyelmű, hogy hulla boncolásától, vagy fertőző betegől közvet- len sebesült beteghez előzetes kellő tisztálkodás nélkül megy, szintén veszedelmét vihet segély helyett.

Ilyen és ezekhez hasonló számtalan példát lehetne még idézni annak bizonyítására, hogy a nagy közönség betegségeinek befolyása alól senki sem vonhatja ki magát, s hogy ennél fogva senkire sem lehet közömbös mások baja, ki saját érde- két józanul felfogni képes.

De más dolgokkal is úgy vagyunk mi, mint a betegségekkel.

Pusztíthatom én kertemben a hernyót, a cse- rebogarat ha szomszédaim nem gondolnak velők!

A közös ellenség ellen csak közösen lehet, de kell is védekezniük. A ki magát közhasznu és érdekü intézkedések alól kivonni akarja, az bünt követ el nemcsak a társadalom, de saját önfentartása ellen is.

(Vége következik.)

Különfélék.

(Személyi hírek). A belügyminister *Kuncs János* és *Kovalecsik István* közös folyamodványa alapján a gesztelyi gyógszertár személyes üzleti jogát *Kovalecsik József* okl. gyógyszerészre ruházta át. — *Szabó Kálmán*, fővárosi tanító, lapunknak jól ösmert és kedvelt tollu munkatársa, mint sajnálattal értesülünk súlyos betegen fekszik. Mielőbbi szerencsés felépülését szívünkben óhajtjuk. — *Szentgyörgyi Vilmos*, s.-a.-ujhelyi legjobb nevű kereskedőnk egyike, a karácsonyi piacok tanulmányozása végett Bécsbe, onnan pedig Berlinbe utazott. Angyalozta-sokféleivel a jövő héten fog visszatérni.

(A ma egy heti felolvasás) úgy is mint alkalom, úgy is mint eredmény megérdemli a sikerült melléknevet. Vármegyeházunk nagyterme, ha nem is a szorongásig, de szépen tele volt hallgatósággal. A figyelmes közönségnek legnagyobb csapata most is a hölgyekből telt ki. Szép számban voltak képviselve a s.-pataki főiskolának, tanítóképző intézetnek és a s.-a.-ujhelyi nagygyimnáziumnak tudós tanári karai is. Illő csapat, — mikor a felolvasók egyike *Dr. Chyzer*, a magyar tudóstársaság tagja, a másik meg *Dr. Ballagi Aladár* egyetemi ny. r. tanár volt — Budapestről. Délután pontban 5 kor elsőnek *Dr. Chyzer Kornél* lépett a felolvasó asztalhoz, s a megjelent hallgatóságot következőleg üdvözölte: „Mélyen tisztelt közönség! Két nap múlva lesz egy éve, hogy e teremben a mai célból először gyűltünk össze. Mult évi estélyeink úgy látszott, hogy megnyerték tetszésüket, mert érdeklődésük előadásunk iránt mindinkább fokozódott. Hogy ezen érdeklődést ez idén is mennél nagyobb mérvben kielégíthessük, igyekeztünk számos kiváló tehetséget ügyünknek megnyerni, kik nagyon változatos előadásaikkal figyelmüket kétségkívül le fogják kötni. Midőn önöket orvosgyógszerész-egyesületünk nevében is a viszontlátás örömeivel tiszteletteljesen üdvözölöm és felkérném, hogy e télen át rendszerint minden második vasárnap délután 5 órakor tartandó előadásainkat becses jelenlétükkel megtisztelni sziveskedjenek, estélyeink második sorozatát »Az önfentartásról« szóló előadással kezdve megnyitóm. (Éljenezs.) Ezután templomi csend és figyelmeztetés közben olvasta föl »az önfentartásról« szóló népszerű előadását, melynek szövege tartalmát jelen számunk tárcájában veszik olvasóink. Felolvasót közönsége zajosan éljenezte, s lelkesen tapsolta. Ezek az éljenek és tapsok nem pusztán csak az illendőség általános szokásának, hanem a nyújtott s maradandó hatású szellemi élvezet megköszönésének is voltak kifejezői. Rövid szünet után *Dr. Ballagi Aladár* ült a felolvasó asztalhoz. Rokonszenves külsejével, elegáns megjelenésével már szótlan állapotban közfigyelmet keltett. Az előlegezett éljeneket ennek, valamint annak a körülménynek is tulajdonítjuk, hogy a fiatal tudós édesatyja jogán nekünk zemplénieknek édes földünk. Első szava volt: *Tisztelt Társaság!* (Érdekes alt-hang.) Azután egy magas szárnyalású, minden részletéből mély tanulmányt lehelő előadást tartott ily cím alatt: »Franciaország befolyása Európa művelődésére« melyből leszámítva azt a részt, mely a francia Lajosok udvarában habzó léhaságok apostrofálásával foglalkozott s Zola izével bizonyos mértékig visszatetsző volt, elejétől kezdve a végig folyton fokozódó érdeklődést keltett. Nekünk különösen tetszett felolvasó előadásának az a szép részlete, mely a francia szalonkabát- és frakkra vonatkozott. Az emberi jogegyenlőség nagy eszméje nyert abban jelképet. Joga van ahhoz a királytól a kellnerig minden ember-lénynek. A rendi szervezet speciális öltözékeinek s cafrangjainak eldobása után abban lett az ember embertársához — nemcsak gondolatban, de méltóságos külsejére nézve is hasonló, az emberfia az emberfiával egyenlő. Az ékes nyelvezetű és szellemes előadást meg tapsolták. *Couvrez vous — découvrez-vous!*

(Évforduló ünnep.) A jövő 1889-ik évben lesz száz esztendeje annak, hogy a s.-a.-ujhelyi ev. ref. egyház formás temploma felépült. Az egyháztanács elhatározta, hogy az évforduló nap emlékének ünnepet szentel s arra az alkalomra ódon templomát gyökeresen renováltatni fogja. E renováltási költségeknél legalább részben leendő biztosítása végett a farsang első hetében nagyobb szabású, bazárral egybekötött táncmulatságot készülni rendezni. Tekintve a szent célt, az előkészületi mozgalmakat és ösmerve a dolog élére állt férfiak ügybuzgóságát: bizton következtetjük, hogy ez a farsangi mulatság fényes bevezetője lesz a jubiláris ünnepségnek.

(Esküvők.) Tokár József, kórházi orvos, kedves szép leányának, Ilonkának, ma a délelőtti órákban esküdtök örök hűséget az ujhelyi r. k. plebánia templomában Egán Ede, m. é. k. vasuti fűtőházi főnök Budapestről. — *Dinnyés József* tőke-terebesi uradalmi gazdatiszt, f. h. 10-én esküdtök örök hűséget a pazdicsi ev. ref. templomban *Beck Anna* kisasszonynak. Másnagyk voltak: *Dinnyés Kálmán* s *Kiffóvics Imre*; nyoszolyó asszonyok: *Dinnyés Kálmán* s *Kiffóvics Imréné*. Vőfélyek: *Schmiedt Albert* s *Hermann Sándor*, nyoszolyó leányok: *Kiffóvics Gizella* s *Füzeséry Vilma* kisasszonyok.

(Meghívás) közhasznú ismeretek terjesztésére szolgáló nyilvános előadásra, mely 1888. évi nov. hó 25-én, vasárnap délután 5 órakor S.-a.-Ujhelyben a vmegyeháza nagytermében fog megtartatni. Tárgysorozat: 1. Dr. Ligeti József: a fogakról és azok ápolásáról. 2. Matolai Etele előadása: »Uraim, nem tudunk magyarul.« Az előadásra a tisztelt nagy közönséget, hölgyeket és urakat egyaránt tisztelettel meghívja a rendezőség. Személyre szóló meghívók nem küldetnek szét.

(A »Zemplén« 1889-iki naptára) immár elhagyta a könyvkötő műhelyét s s közkezen forog. Tartalma gazdag, jobban mondva dús, változatos, minden pontjában érdekes s ami főképpen: elejétől kezdve a végig kizárólagosan vármegyei érdekű, afféle honi irodalmi termék. Az a viszony, melyet a naptár szerkesztője, lapunk főmunkatársa, velünk szemben elfoglalt, tiltja, hogy cégiert fessünk, amire egyébként a jó bornak nincs is szüksége. E nagy kelendőségnek örvendő naptár a kalendárium részén kívül 72 sűrűen nyomott nagy oktáv-lapra terjed s tartalma következő: 1889. Uj évi hangok. (Beköszöntő vers) E. S. tól, ügyes rigmusokban. Arcképcsarnokában *Matolai Etele* alispánnak jól sikerült fénynyomata arcképevel találkozunk, meleg hangú jellemrajz kíséretében. Ezt követi *II. Rákóczi Ferenc fejedelem bujdosása* című becses történeti dolgozat, pompás kiviteli képpel, melynek felirata: *II. Rákóczi Ferenc Rodostón*. A nagy szabadsághős emlékeztetőnek szentelt sorokat *Boruth Elemérnek Borsó — Rodostó* című gyönyörű elégiája koronázza meg. Rendkívül érdekesítő történeti elbeszélést írt *Zombori Gedő* ismert novelistánk e címen: *Mikor a király mulat*. Ezután még két kép következik: az e.-bényei fürdő és az imregi kolostor, mely utóbbihoz a szöveget *Petrovics Elek* írta. *Szabó Sándor* és ifj. *Tócsy József* csinos kis dalokkal kedveskednek az olvasónak. Az adomák jóízűek és distingváltak. A hasznos tudnivalók aranytanácsokat tartalmaznak. A kvázi hivatalos rész, vagyis a »zemplénvármegyei kalauz« tartalmazza: 1. Zemplénvármegye bizottsági tagjainak legújabb névsorát. 2. A szakbizottságok, küldöttségek és választmányok névsorát. 3. A vármegyei tisztikar, segéd-kezelő és szolgazemélyzet névsorát a szolgálati évek feltüntetésével. 4. A vármegye területén lévő állami hivatalok személyzetét. 5. A tanári és tanítói testületeket. 6. A vármegye területén lévő 451 községnek közigazgatási beosztását, lélekszámát, közs. bírák és jegyzők névsorát a szolgálati idő megjelölésével. 7. Végül emlékeztető táblázatot ad a községi előjárók munkarendjéről. Mindezekből látható, hogy a »Zemplén« naptárának anyaga hangya szorgalommal van összeállítva s magában foglalja mindazt, amire vármegyénk minden intelligens lakosának lépten-nyomon szüksége lehet. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a csinos irodalmi portékának ára potom 36 kr. s igen szép keletnek örvend. *th.*

(A tél) minden kalendáriumszínalók ellenkezése és jövendölése dacára e hó elején teljes erővel beköszöntött. Azóta a maró, száraz hideg éjjel-nappal tart. A korcsolyázók jól imádkoztak!

(A Gubás-utca kikövezése) befejeztetett s a közforgalomnak átadatott. Hogy ezen, nemrég nyaktörő, feneketlen kátyukban duskálódó hosszú utca a városi közönség kényelmére, az ott lakók örömeire és a Patak vidékéről vásárra igyekvők javára immáron oly célszerűen és csinosan elkészült: elismerést érdemel főbíránk Ujfalu Endre és dicsőretet a munkát vezető városi mérnök — *Szentgyörgyi Dezső* is.

(A törvényszékről.) Fodor, helyesebben Bosznievics János 46 éves, Galiciából bevándorolt cseléd legutóbb rakamazi lakos mult 1887. év november hó 8-án szolgálatadójá öv. Popácsi Györgyné bodrogkereszturi lakos házáat a felett támadt boszujában, hogy ez őt szolgálatából elbocsátotta, felgyújtotta úgy hogy az a ben levő összes életnemével és két marhával a lángok martalékává lett. A kir. törvényszék Fodor Bosznievics Jánost ezen büntetettért a f. hó 14. napján tartott végtárgyaláson súlyosító körülményül véve figyelembe, hogy Popácsiné a tüzeset folytan csaknem koldusbotra jutott, hat évi fegyházra ítélte.

(A »Zemplén« fekete táblája.) A hus ára úgy látszik csak nálunk marad mindig a régi. Mlndazon városok hatóságai írja az »*Ungvári Közlöny*« melyek a közönség érdekét szívükön viselik, találtak módot arra, hogy a fogyasztó nagy közönség ne legyen odadobva egyesek nyereszkesedési vágyának. Közélebb Munkács város képviselő testületének kérelmére Beregvármegye alispánja Munkács város területére a marhahus árát az 1884. évi 17. t. c. 56. §. e) pontja alapján szabályozván, kigrámonkint 28 krban állapította meg. Okulhatna ebből a példából S.-a.-Ujhely város elöljárósága is, mert az már még is csak több a soknál, hogy nálunk a marhahusnak kilóját 40 krajcárért mérik. — *A Kossuth tér* korlátfaiból, úgy szintén a F. Zsolyomkára vezető ut korlátjaiból már hirmondó is alig maradt. Viszi boldog, boldogtalan tüzelőfának. Felkéretnek a becsületes tolvajok, hogy illő jutalmuk elnyerése végett jelentsék föl magukat a városházánál. — *Nem ujság*. A városnak féltrebb eső utcáin állati

dögök hevernek. Hol? — talán nem is tudják András-bácsiek. — *Ujabb betörés*. Lapunk mult számában adtunk hirt három rendbeli betörésről s azóta ismét történt egy eset, a mely ujabb bizonyossága fejletlen rendőrségünk jó-tehetetlenségének. A Lepesch-féle szálló tőzsomszédságában Deutsch Bernát korcsmáros padját törték fel, mint rendezsen mindig, most is ismeretlen gazok, s az ott száradás végett kiterítetett nagymennyiségű fehérnemű, javarészt összeszedve eltolvajolták. Gyakori razzia a kétes firmák szemmel tartása, idegen csavargók elsubbolása talán valamit segítenék e nyomorúságokon, de hát András! vak vagy te a rendben, hályog van szemeidben...

(Népiskolák Mecénása.) B.-Zsadányból nov. 14-iki kelettel a következő sorokat vettük: Magasztos öröm szállja meg az emberi szívet, mldön látja, hogy a mai világ vastag önzése, merev elszigeteltsége dacára is akadnak melegen érző szívek, akik a jók nyomain járva, nem fordítanak hátat a közügyek oltárának. Az atyától örökölt jótékonyság útján halad *Lónyay Gábor*, vármegyénknek jeles fia, s egyik nagy birtokosa is, aki legutóbb Deregnő községében látva azt, hogy ottan a felszaporodott iskolás gyermek-sereg a tágas iskola-helyiségben már el nem fér, saját költségén meg egy tantermet építtetett és a segéd-tanítónak évi javadalmazásáról is saját pénztárából gondoskodik. Egy másik uradalma területén pedig, B.-Olasziban, hogy a községnek okleveles, képzett tanítója legyen, a tanító fizetéséhez évenként 100 ft pótlékkal járult. Sok ilyen jó szívű és bőkezű tanügyi pártfogót adjon az ég vmegyénknek! *K. P.*

(A tállyai rabbi.) Tudvalevő dolog, hogy a helybeli izraeliták értelmesebb része és Löw Lázár volt s.-a.-ujhelyi főrabbi közt két évvel ezelőtt keletkezett diszharmoniak egyik indítóokát a biblia héber szövegének magyar nyelvre való fordítása képezte. A főrabbi ugyanis nem akart beleegyezni abba, hogy a helybeli izr. népiskolát látogató gyermekek a bibliát magyar nyelven tanulják, és mivel az iskolaszék, nem törődve a főrabbi ur skrupulusaival, a hazafias ujjtást életbeléptette, Löw Lázár főrabbi ur jónak látta az iskolának hátat fordítani. Tény, hogy a főrabbi ur a magyar bibliának az iskolában való meghonosítása óta nem lépte át az iskola küszöbét, — sőt a nyilvános évszázó héber vizsgákra sem akart elmenni. Most pedig a tállyai izr. népiskolának gyült meg a baja az ottani rabbiival. Az »*Izr. Tanügyi Értesítő*«-ben ugyanis azt olvassuk, hogy a tállyai rabbi »a bigotteria és fanatizmus hevéből elragadtatva, megfeledkezett papi méltóságáról és a szöszéket, ama szent helyet, honnan más papok szeretetet és békét hirdetnek, arra használta fel, hogy onnan ádáz fanatizmusának fulánkjait, mint megannyi tüzes villámot, ajtatos hivei közé szórja.« Féktelen dühvel harsogtatta a szöszékről, hogy a tállyai izr. népiskola vezértanítója és mindazon zsidótanítók, kik meg nem tőrük, hogy a gyermekek az iskolában a világi tantárgyak előadása alatt is fejüket befedjék, »azok mind Istentől elpártoltak, mert az ifuságot az ősi hit ösvényéről letérik és tévútra vezetik!...« »Pap létere« — kérdezi a nevezet lap cikkírója a rabbi úrtól — »átlépte-e már csak egyszer is az iskola küszöbét...? S miért nem? Talán azért, mert a gyermekek az iskolában fedetlen fővel ülnek, úgy mint ezt az illem törvénye és az egészség érdeke kívánja? Talán azért, mert ott az ifju nemzedék a vallás tanait, a biblia és a héber imák fordítását zengzetes, kedély- és szívreható édes anyanyelvén tanulja?« Mi épen felekezeti szempontból kárhoztatjuk a rabi ur kvalifikálhatatlan eljárását. A zsidóság legnagyobb veszedelmére vannak azok a lelkészek, kik a hitközség legfontosabb kulturintézménye ellen támasztott alaptalan vádakkal önönmagukat és saját felekezetiüket kompromittálják. Elmult már az a kor, hogy a látó szem és a gondolkodó lélek előtt bűvészkedjünk. Az értelmes, uj nemzedék, ha rájön az ámitásra, hitében lesz megingatva. Avagy nem ámitás-e az, amit a tállyai rabbi a szöszékről hirdet? A szentírásban egy mondat sem taláink, mely azt rendelné, hogy a gyermekek az iskolában fődött fővel üljenek! A hazafiság nem érdem, hanem kötelesség, melyért elismeréssel senkinek sem tartozunk. S az »*Izr. Tanügyi Értesítő*« cikkírója szintén csak kötelességet teljesített, midőn a rabbi megbotrányoztató templomi beszéde ellen sikra szállt. A tállyai eset is bizonyítja, mennyire szükséges, hogy zsidó papjaink is mind magyarok legyenek. Ha a néptanítóknak, mint a népnevelés alapítóinak a hazai nyelvet birniok kell, nem elkerülhetetlen szükséges e, hogy papjaink is mint erkölcstanítók és mint a népnevelés további fejlesztésére hivatottak a hazai nyelvet bírják?

(Tűz volt.) Sárospatakon f. hó 8-án Vay István lakásán déltájban tűz ütött ki. Nagy veszedelemben forgott a szomszédos szép épület is, hol az apácák kedvelt óvóiskolát és leánynevelő intézetet tartanak fen. A zugó szélben óriás pusztulás állott volna elő, ha a képezdei, főiskolai és városi gyors tűzoltók nagy erővel meg nem jelennek. Ezek, de kivált az ott állomásozó derék huszárok nagy erőfeszítéssel és roppant bátorsággal elhárították a nagyobb veszedelmet. Csak a

Felhívás a hölgyekhez!

Dr. Plausitz egészségügyi tanácsos urnak sikerült az orvostudomány és gyógyászat segélyével egy arcbőr-finomító kenőcsöt feltalálni, melyet Quirini Alajos gyógyszerész ur, hites törv.-széki vegyész a m. k. kormánytól nyert szabadalom alapján állít elő.

Ezen kenőcs tulajdonsága, hogy öregebb hölgyeknél az arcráncok elsimítása által, egészséges, üde és finom arcbőrt s így ifjabb kinézetet idéz elő. Ifjabb hölgyek arcbőrének szépségét és üdeségét rövid idő alatt hatványozza oly módon, hogy ezen tulajdonok fokozott mérvben késő évekig megmaradnak. Továbbá felülmulhatlannak bizonyult mindennemű arcfoltok, szeplők és apró kelések ellen; mely hiányokat rövid használat után nem-csak eltüntet, hanem az arcbőr finomságát és üdeségét is helyreállítja. — Az arcbőr rég elveszett üdeségének az arcfestés káros hatásainak és a bőr mindennemű tisztáltságainak eltávolítására egyedüli biztos hatással bír. Jó szolgálatokat tesz továbbá a kéz bőr puhítására és finomítására is.

Főraktár egész Magyarország részére: Budapest, Quirini Alajos ujjvilág-utca 2. szám.

Árak: 1 nagy tégely Dr. Plausitz-féle kéz- és arckenőcs 80 kr., 1/2 tégely 50 kr., 1 üveg arcmosóvíz 1 ft., 1/4 doboz rizspor fehér vagy rózsaszínű 40 kr., 1/2 doboz 60 kr., 1 egész doboz 1 ft 10 kr., mind Dr. Plausitz találmánya. Minden tégelyhez egy használati utasítás jár. Figyelmeztetem a t. közönséget, hogy csakis az tekintendő Dr. Plausitz-féle kenőcsnek, a melynek tégelyén „Quirini Alajos gyógyszerész” felirat bevéve van.

Egyedüli főraktár Zemplénumegyére:

REICHARD GYULA vegyeskereskedőnél
S.-A.-UJHELYBEN.

Szétkaldés utánvétellel a legnagyobb titoktartás mellett.

Előleges jelentés.

Alulírt uradalmi igazgatóság ezennel közhírré teszi, hogy az uradalom területén létező ásványvíz-források (savanyúvizek), névszerint a

Szolyvai, Polenai, Olenyovai, Luhi-Erzsébet- és Pannonia-forrás,

1889. évi január 1-étől kezdve German és Bodnár uraknak Szolyván bérbe adtak; így tehát a netaláni megrendelések fentebbi időponttól kezdve a nevezett céghez lesznek intézendők.

Maradván tisztelettel

A gf. Ervin Schömborn-Buchhám-féle uradalom igazgatósága Munács.

T. Cz.

Vonatkozással a fentebbi közzétételre a t. cz. fogyasztó közönségnek ezennel tudomására hozzuk, hogy a fentemlített ásványvizek töltését már f. évi november 15-étől megkezdjük, s hogy 1889. évi január 1-étől az elősorolt ásványvizeket mind forgalomba hozzuk.

Töltési készülékeink a legújabb rendszerek szerint lesznek berendezve, a palackok dugaszolása a lehető legtekélyesebb lesz, úgy hogy a nevezett ásványvizek minősége nemcsak hogy hátrányt nem szenved, sőt ellenkezőleg még nyerni fog s a víz jó tulajdonságai állandóbbak lesznek. A palackok külső kiállítását: a vignetta, a dugó-égetés s a kupakok nyomása 1889. évi január 1-étől részben módosításon fognak átmenni.

Ezzől bátrak leszünk a t. cz. közönséget körlevelek által bővebben tudósítani.

Kiváló tisztelettel

German és Bodnár,
Szolyván (Beregmerye)

3—3

Jakobovics Armin

az „Első Zemplénumegyei honi bútór-csarnok”

tulajdonosa

S.-a.-Ujhelyt, főtér (Matyasovszky-féle ház)

ajánlja a magas uraságoknak és a n. é. közönségnek, akik bútort vásárolni szándékoznak és jutányos árak mellett lelkisimulást és szolgálatban akarnak részesülni, 5 teremben nagyszerűen berendezett

bútorgyári telepét

meglátogatni és a legcsekélyebb vásárlásnál is meggyőződést szerezni, hogy minden versenyt fölülmúló olcsó árak mellett szilárd gyártmányt korszerű, izléses kivitelben csakis

Sátoralja-Ujhelyben, ilyenmü egyedül létező

BÚTOR TERMEIMBEN

szerezhetik be. Elsőrendü szakiparosaim közreműködésével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nálam mindennemü kitünő asztalos- és kárpitos-bútorok valamint fantasie- és dísz-bútor s leg-elegánsabban teljesen felszerelt urasági szalon-, boudoir-, ebéd- és fogadótermek részére a most divatozó fanemekben és a legújabb alakban; nemkülönbön szalognarnitúrák különféle szövetekkel, díszesen kárpitozva, meglepő választékban és oly különböző jutányos árak mellett készletben találhatók, hogy bevásárlását mindenki igényeinek megfelelően teljes meglegedésére a legolcsóbb gyári árban szerezheti be.

Továbbá ajánlom még dúsan felszerelt

tükör- és képraktáramat,

valamint minden nagyságu

koporsóimat,

a legjutányosabb árak mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását és számos látogatást kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Jakobovics Armin.

Denaturált szesz nagyban és kicsinyben jutányos áron kapható REICHÁRD testvéreknél.

Tk. 2377/1888. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A homonnai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a felső-zempléni kölcson- és takarékin-tézet csődtömege végrehajtható Weisz Jónás végrehajtást szenvedő elleni 370 ft. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (homonnai kir. bíróság) területén lévő Papina községe határában fekvő a papinai II. sz. tjkvben A. I. 2-14. sorsz. a. foglalt 4/5-ad volt urbéri kültelekből 1/4 részben Weisz Jónás illetett s a végrehajtási zálogjog bejegyzése után Hrin János javára bekebelezett jutalékra 158 ft kikiáltási árban, — továbbá a papinai 62. sz. tjkvben A. I. 1-5. és 7-14. sorsz. a. foglalt Weisz Jónás illetett, s a végrehajtási jog bejegyzése után Pekalz András javára bekebelezett 1/2-ad volt urb. kültelekre 265 ft kikiáltási árban, — valamint a papinai 95. sz. tjkvben A. I. 1-11. sorsz. alatt foglalt 4/5-ad volt urb. kültelekből Weisz Jónás illető jutalék 275 ft kikiáltási árban, és a papinai 131. sz. tjkvben foglalt Weisz Jónás illetett, s jelenleg Szommer Lajos nevében álló urb. birtokra 91 ft kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1888. évi december hó 17. napján d. e. 9 orakor Papina község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis a papinai II. sz. tjkvi ingatlan után 15 ft 80 krt, a papinai 62. sz. tjkvi ingatlan után 26 ft 50 krt, a papinai 95. sz. tjkvi ingatlan után 27 ft 50 krt és a papinai 131. sz. tjkvi telekkönyvi ingatlan után 9 forint 10 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában j. árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Homonnán, a kir. járásbíró mint tkvi hatóság-nál, 1888. évi szeptember hó 5-ik napján.

Hornyay, kir. járásbíró.

P. 1620/1888. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a varannói kir. járásbíró 1356/1884. számú végzése által a Felső-zempléni kölcson- és takarékin-tézet végrehajtó javára Kuzsma József és társai ellen 210 ft 60 kr. hátr. tőke, ennek 1885. évi novemb. hó 10-ik napjától számítandó 8% kamatai és eddig összesen 76 ft 42 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1638 frtra becsült szarvasmarha, takarmány stb.-ből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek az 1620/p. 1888. számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis Matyasóczon alperesek lakásán leendő eszközlésére 1888-ik évi november hó 21-ik napjának délutáni 3 óra határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozóknak ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107-ik §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárán alul is eladtni fognak. A netaláni elsőbbségi igények a hivatkozott törvény 111. és 112. §-ai értelmében érvényesítendők.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiízendő.

Kelt Varannán, 1888. évi november hó 4-ik napján.

Sztankó László,
kik. bír. végrehajtó.

1111/88. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt község előljárósága által ezennel közhírré tétetik, miszerint Kárna község határa területén a vadászati jog az 1889—1892. évig kizárólag, vagyis egymásutáni 3 évre a legtöbbet ígérőnek f. évi december hó 3-án d. e. 10 óraker a község-házánál nyilvános árverés útján bérbe fog adatni. Felhivatnak a bérelni szándékozóknak, hogy a kitűzött helyre és időre a község-házánál megjelenni sziveskedjenek. A kikiáltási ár évenként 5 ft.

A feltételekre felvilágosítást a topolovkai körjegyzőség ad.

Kelt Kárnán, 1888. nov. 12.

Harasztky István,
körjegyző.

Ifj. Karabincsik Pál,
bíró.

Hirdetés.

1—2

Nagy-Azar községében körülbelül 200 mm. széna, loher-széna és sarju fog önkéntes árverés útján eladatni f. évi december 1-én, készpénzfizetés mellett, **SZEMERE JÓZSEF** udvarában.

Hirdetmény.

A fogházfelügyelőnél helyben, minden nap nagyobb mennyiségü **kitünő tej** kapható. Bejárat a „Bercsényi” utcáról.

TK. 3128/1888. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. jbság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Czinner Hermann végrehajtható Csuka János és neje szül. Kántor Eszter végrehajtást szenvedő elleni 88 ft tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a szerencsi kir. járásbíró területén lévő Tállya község határában fekvő, a tállyai 101 sz. tjkvben Csuka János és neje sz. Kántor Eszter tulajdonánál felvett 161. hr. és 484. öi. sz. ingatlanra 400 ft becs- és kikiáltási árban, — továbbá az ugyanazon sz. tjkvben ugyanazok tulajdonánál felvett 2635. hr. sz. a Megyesen lévő szőlőre 118 ft becs- és kikiáltási árban, — végül az ugyanazon sz. tjkvben ugyanazok tulajdonánál felvett 2888. hrsz., a Kővágón levő szőlőre 120 ftban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi november hó 20-ik napján d. e. 10 óraker Tállya község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 40 forintot, 11 ft 80 krt és 12 forintot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törv. cikk 42-ik §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1. 3333. sz. a kelt igazságügy miniszter. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a kir. jbróság, mint tkkvi hatóságnál Szerencsen 1888. szeptember 15-én.

Előadó bíró helyett:
Kiss György,
kir. aljbíró.

MEGHIVÓ

az 1888. évi november hó 28-án, d. u. 2 órakor Tóke-Terebesen, a városházán tartandó

társulati közgyűlésre.

Főbb tárgyai:

1. Az igazgató-választmány évi jelentése.
2. Az 1889-ik évi költségvetés megállapítása.
3. Az 1888-ik évi számadások megvizsgálására számvizsgáló bizottság választása.
4. A Tisza-völgyi társulat folyó évben tartandó közgyűlésére társulati megbízottak kijelölése.

Tóke-Terebes, 1888. nov. 11.

Elnöki megbízásból:

Malonyay Ferencz,
társulati igazgató.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni hogy 24 év óta fennálló

fűszer- és vegyes kereskedésemet

a téli időnyre erősen ellátva a lehető legolcsóbb árakkal rendeztem be, s a nálam vett árúk úgy az árak, valamint minőségüket véve, a háztartásnál nagy megtakarítást hoznak.

Nevezetesebb áruimnak árjegyzéke a következő:

Kávé kiloja 1 frt 60 krtól 2 frtig; különleges fajok 2 frt 20 kr.

Czukor egész süveg	kiloja	44 kr.
» kimérve	»	46 »
» koczka	»	47 »
» liszt	»	47 »
Rizs-kása 1 kilo 16 krtól		36 » ig.

Lisztek a napi árakban minden fajban.

Szappan szegedi 1 kg, 28 kr. táblába 1 kgr. 26 kr.
» kernbarna » 24 »

Petroleum szalon » 24 »
» amerikai 1 csillag » 28 »
» császár belföldi » 32 »
» 3 rózsza amerikai » 40 »

ugyancsak literenkint 4 krral olcsóbban.

A legjobb minőségű „**Apolló-gyertya**“ 1/2 kilos csomag 6-os, 8-as — 36 kr.

Ugyanaz bécsi font, 560 grammos 4-es 6.8 a — 42 kr.

Kapható mindenkor saját készítményű **patkány- és egérintő** szerem, nem veszélyes és egészen biztos hatása!

Továbbá ajánlom nagy raktáromat mindenféle bel- és külföldi **rum- és cognakból** és ipari célokra engedélyezett **szeszt** a legolcsóbb napi áron.

Tisztelettel

Malártsik György.

Eddig még fölülmulhatatlan.

Maager V.-féle

cs. kir. szab. valódi tisztított

CSUKAMÁJOLAJ

Maager Vilmostól, Bécsben.

Az első orvosi autoritások által megvizsgálva, könnyű emésztető hatása végett gyermekek részére is, különösen ajánlható; mint leg-tisztább, legjobb, legeredetibb és általánosan elismert leghatásosabb gyógyszer mell- és tüdőbetegség ellen, gümő, sömör, daganatok, bőrkiütések, mirigybetegség, gyöngeség stb. ellen.

1 üveg sárga olaj 1 frt, 1 üveg fehér olaj 1 frt 50 kr.

Kaphatók a gyári raktárban:

Bécs, III. Bez. Heumarkt Nr. 3.,

valamint valódi minőségben Ausztria-Magyarország gyógyszer-táraiban és minden nagyobb fűszerkereskedéseiben.

Sátoraija-Ujhelyben: csak *Zlinszky J.* ur gyógyszer-tárában. 6—18

A KASSAI

LAJOS FORRÁS

szénsavdus-kénes ásvány vize kitűnő udító s egészségfentartó italul szolgál. Szétküldési főtelep Kassán: ifj. **Novelly Sándor** urnál. Kizárólagos raktár S.-a. Ujhelyben: **Szentgyörgyi Vilmos** urnál.

A fürdő gondnokság.

Ház-bérbeadás.

A főutcán a 9-ik számú ház emeletén 6 szoba konyha cseléd-ház kamara és ahoz tartozó mell-lék helyiségekkel, esetleg istálló és kocsiszínnel a jövő Szentgyörgy naptól kiadó, bővebb fölvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.

At. géptulajdonos urak figyelmébe!

Hosszu évi gyakorlataim azon tapasztalatra vezettek, hogy a cséplésnél előforduló fenakadásokat leginkább az okozta, hogy az illető gépek nem voltak alaposan rendbehozva, hanem **ugy, amint azok használat után félretétettek**, közvetlenül az idény előtt lettek ismét elővéve s vagy épen nem, vagy csak fogyatékosan, legtöbb esetben avatatlan kezek által munkaképesévé téve. Jó szolgálatot vélek tehát tenni a t. géptulajdonos uraknak, midőn arra kérem, miszerint **a javítást igénylő gépeket a munka befejezte után**, midőn azok hiányai leginkább megállapíthatók, megvizsgáltatni és azok kijavitása iránt már most intézkedni sziveskednének.

Legkitünőbb anyagból készített alkatrészek nálam leszállított árakban kaphatók.

Gőzmozdonyok és cséplőgépek javítását, **tűzszekrények, csőfalak elkészítését** és gép-átalakításokat gőzerőre berendezett legnagyobbított műhelyeimben gyorsan és jutányosan eszközöltetek.

A nagyobb javításokért járó összeg megfizetésére jövő aratás utánig elvárok.

3—3

Kiváló tisztelettel

HERCZ ZSIGMOND

gazd. gépgyára és vasöntődéje

Clayton & Shuttleworth angol gépgyár

képviselője

MISKOLCZON.

Arak:

- 1 teljes tűzszekrény 290.— frt
- 1 csőfal..... 70.— frt
- 1 előfal..... 42.— frt
- 1 szikrafogó..... 12.— frt

518. k. ig. sz. *A gálszécsi járás főszolgabírájától.*

A Zemplén megyebeli, gálszécsi járáshoz tartozó cseleji körorvosi állomás **1888-ik évi eeczeber hó 21-ikén** d. e. 9 órakor fog Cselejben választás átján betöltetni. Pályázók kötelesek felszerelt folyamodványukat **f. évi december hó 5-ik napjáig** alól-irt hivatalnál beadni.

Gálszécs, 1888-ik november 4-én.

Nemthy,
főszolgabíró.

2—3

Ház eladó.

Homonnán a posta utcában a **Matolay Victor**-féle ház eladó. Felvilágosításokat ad: **Tornay János**, Homonnán.

764/888. kj. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott községi előljáráóság által ezennel közhírré tétetik, miszerint Varannó-Hosszumező község határa területén a vadászati jog az 1889.—1892. évekre vagyis egymásutáni 3 évre a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni, miért is felhivatnak a bérelni szándékozók, hogy f. évi nov. hó 22-én d. u. 3 órakor a község házánál megjelenni sziveskedjenek. A kikiáltási ár évenként 40 ft.

A feltételek a tavarnai körjegyzőségnél mindenkor d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig betekintheők.

Varannó Hosszumezőn, 1888. okt. 30.

Szirmay József,
körjegyző.

Viszoki Pál,
bíró.

3—3